

Ysgol Gymraeg Gwenffrwd

Polisi Anghenion Gofal Iechyd

Mae'r polisi enghreifftiol hwn yn nodi'r ymagwedd a'r ddarpariaeth o ran rheoli Anghenion Gofal Iechyd dysgwyr. Mae'r polisi hwn ar gael i'r holl staff-sydd wedi ei gyd-drafod, ei ddarllen a deall ei gynnwys.

Ysgol	GWENFFRWD
Dyddiad cymeradwyo a mabwysiadu'r polisi	Hydref 2021
Amllder adolygu	Yn flynyddol
Dyddiad adolygu nesaf	Medi 2022
Y Pennaeth	M.IOLA OWEN
Llywodraethwr Dynodedig	Fiona Lambrecht
Athro Dynodedig	M.IOLA OWEN; TINA COOK; DAWN OWEN
Gwefan	ysgolgwenffrwd@weebly.com

Fformatau Hygyrch

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg ac yn y Gymraeg mewn fformatau Microsoft Word a pdf mewn ffont Arial, maint 12 safonol.

Mae fformatau hygyrch eraill ar gael ar gais, gan gynnwys print bras, DVD, ayb -

I ofyn am gopi o'r ddogfen hon mewn fformat hygyrch, cysylltwch â [\[\]](#)

[\[\]](#) M. Iola Owen (Pennaeth) neu Mrs Tina Cook

[\[\]](#) 01352 713158 (rhif ffôn yr ysgol).

1. Egwyddorion Allweddol

Mae ysgol Gwenffrwd yn ymroddedig i sicrhau bod dysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd yn cael y gefnogaeth iawn fel y gallant gael mynediad llawn i addysg, gan gynnwys tripiâu ac Addysg Gorfforol. Bydd y corff llywodraethu'n sicrhau bod trefniadau yn eu lle i roi cymorth i ddysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd.

Mae materion Gofal Iechyd yn effeithio bob dysgwr yn unigol, felly rydym yn ymroddedig i sicrhau bod trefniadau'n canolbwyntio ar ddiwallu anghenion penodol y dysgwr a sut y mae hyn yn effeithio ar ei addysg, ei gyflawniad a'i les.

Bwriadwn sicrhau bod trefniadau'n rhoi'r cymorth iawn i ddysgwyr ac yn lleihau'r hyn sy'n tarfu ar eu haddysg neu'n ei rhwystro. Mae'r trefniadau hefyd yn ystyried unrhyw ddyletswyddau ehangach o ran diogelu wrth geisio sicrhau y gall pob dysgwr gael mynediad i'r un cyfleoedd a'u mwynhau.

Bydd gan lawer o ddysgwyr angen gofal iechyd am gyfnod byr ar ryw adeg neu'i gilydd. Gyda chymorth priodol, dylent allu mynychu'r rhan fwyaf o weithgareddau a chymryd rhan ynddynt yn rheolaidd. Fodd bynnag, efallai bod gan rai dysgwyr anghenion gofal iechyd hirdymor sy'n effeithio eu galluoedd gwybyddol neu gorfforol, eu hymddygiad neu eu cyflwr emosiynol, y mae arnynt angen cymorth ychwanegol ar eu cyfer.

Rhoir ystyriaeth i gyflwyno'r cwricwlwm mewn modd hyblyg i helpu dysgwyr i ailintegreiddio gyda'r ysgol yn ystod cyfnodau o absenoldeb, e.e. drwy drefniadau astudio rhan amser addas, darpariaeth arall gan Gyngor Sir y Fflint a dychwelyd yn raddol.

Mae cymryd ymagwedd gydweithredol tuag at wneud penderfyniadau yng nghyswllt cymorth yn hanfodol. Bwriadwn wrando ar ddymuniadau a chynghor y dysgwr, y rhiant / gofalwr ynghyd â gweithwyr proffesiynol ym maes addysg ac iechyd.

2. Y Cyd-destun Cyfreithiol

Rhaid darllen y polisi hwn ar y cyd â **Chanllawiau Statudol** Llywodraeth Cymru: Cefnogi Dysgwyr ag Anghenion Gofal Iechyd. Canllawiau. Llywodraeth Cymru 215/2017. Dilynwch y ddolen isod:

<http://learning.gov.wales/resources/browse-all/supporting-learners-with-healthcare-needs/?skip=1&lang=en>

O fewn y cyd-destun addysgol, caiff amryw ddyletswyddau eu gosod ar ysgolion ac awdurdodau lleol sy'n berthnasol i ddiogelu a lles dysgwyr. Amlinellir y prif ddarpariaethau ar gyfer ysgolion isod.

2.1 Dyletswyddau statudol ar gyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir

Wrth gyflawni eu swyddogaethau sy'n ymwneud â rhedeg yr ysgol, rhaid i gyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir (gan gynnwys ysgolion meithrin a gynhelir) hyrwyddo lles dysgwyr yn yr ysgol (Adran 21(5) Deddf Addysg 2002). Mae'r ddyletswydd hon yn berthnasol i bob dysgwr, gan gynnwys y rhai sydd ag anghenion gofal iechyd.

Rhaid i gyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir (gan gynnwys ysgolion meithrin a gynhelir) wneud trefniadau i sicrhau bod eu swyddogaethau sy'n ymwneud â rhedeg yr ysgol yn cael

eu harfer gyda golwg ar ddiogelu a hyrwyddo lles plant (h.y. y rhai o dan 18 oed) sy'n ddysgwyr yn yr ysgol (gweler adran 175(2) Deddf Addysg 2002).

Mae cyrff llywodraethu hefyd yn ddarostyngedig i ddyletswyddau o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a byddant yn rhoi sylw dyledus i'r ddeddfwriaeth a ganlyn:

- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP)
- Deddf Diogelu Data 1998
- Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008

3. Rolau a Chyfrifoldebau

3.1 Y Corff Llywodraethu

Bydd y Corff Llywodraethu yn ysgol Gwenffrwd yn goruchwyllo datblygiad a gweithredu'r trefniadau, a fydd yn cynnwys:

- cydymffurfio â dyletswyddau statudol perthnasol, gan gynnwys y rhai o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 (e.e. y ddyletswydd i wneud addasiadau rhesymol mewn perthynas â dysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd os ydynt yn anabl, fel yr amlinellir uchod)
- bod â dyletswydd statudol i hyrwyddo lles dysgwyr. Dylai ysgolion ystyried sut y gallant gwrdd â'r anghenion hyn, gan gynnwys darparu mynediad i ddysgwyr at wybodaeth a deunydd, sy'n anelu at hyrwyddo lles ysbrydol a moesol ac iechyd corfforol a meddyliol (Erthygl 17 CCUHP)
- ystyried sut y gallant gefnogi dysgwyr i ddatblygu'r sgiliau, y wybodaeth a'r gwydnwch emosiynol sy'n ofynnol i sicrhau eu hawliau, a hawliau pobl eraill
- sicrhau bod rolau a chyfrifoldebau pawb sy'n cymryd rhan yn y trefniadau i gefnogi anghenion gofal iechyd dysgwyr yn glir ac yn ddealladwy i bawb sy'n gysylltiedig, gan gynnwys unrhyw ddirprwyo priodol o gyfrifoldebau neu dasgau i bennaeth, aelod o staff neu weithiwr proffesiynol fel y bo'n briodol
- gweithio ar y cyd â rhieni a gweithwyr proffesiynol eraill i ddatblygu trefniadau gofal iechyd i gwrdd â lles pennaf y dysgwr
- datblygu a gweithredu trefniadau effeithiol i gefnogi dysgwyr ag anghenion gofal iechyd. Dylai hyn gynnwys polisi ar anghenion gofal iechyd a lle bo'n briodol, CIU ar gyfer dysgwyr penodol
- sicrhau bod trefniadau ar waith ar gyfer datblygu, monitro ac adolygu'r trefniadau gofal iechyd
- sicrhau bod y trefniadau yn unol â pholisïau a gweithdrefnau perthnasol eraill, megis iechyd a diogelwch, cymorth cyntaf, asesiadau risg, Deddf Diogelu Data 1998, mesurau diogelu a gweithdrefnau argyfwng
- sicrhau bod systemau cadarn diogelu yn bodoli ar gyfer delio ag argyfyngau iechyd a digwyddiadau critigol, ar gyfer gweithgareddau ar ac oddi ar y safle, gan gynnwys mynediad i feddyginiaeth argyfwng fel anadlwyr neu ben adrenalín
- sicrhau bod staff sydd â chyfrifoldeb ar gyfer cefnogi dysgwyr ag anghenion gofal iechyd yn cael eu hyfforddi'n briodol
- sicrhau bod yswiriant priodol yn ei le, y cydymffurfir ag unrhyw amodau a bod staff yn glir ynghylch beth mae hyn yn ei olygu iddynt wrth gefnogi dysgwyr

- cael polisi atal heintiau sy'n adlewyrchu'n llawn y gweithdrefnau a nodir yn y canllawiau cyfredol – cyfeiriwch at Adran 15 am ragor o fanylion.

3.2 Y Pennaeth

Bydd y pennaeth yn ysgol Gwenffrwd – sydd hefyd yn ANCo- yn sicrhau bod trefniadau i ddiwallu anghenion gofal iechyd eu dysgwyr yn cael eu datblygu'n ddigonol a'u gweithredu'n effeithiol. Gall hyn gynnwys:

- gweithio gyda'r corff llywodraethol i sicrhau cydymffurfiaeth â dyletswyddau statudol perthnasol wrth gefnogi dysgwyr ag anghenion gofal iechyd, gan gynnwys dyletswyddau o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 (fel y cynhwysir o fewn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol / Y Cynllun Hygyrchedd)
- sicrhau bod y trefniadau sydd ar waith i ddiwallu anghenion gofal iechyd dysgwr wedi'u deall yn llawn gan bawb sy'n rhan ohonynt ac y gweithredir arnynt, ac y caiff camau gweithredu o'r fath eu cynnal. Mae'r pennaeth yn goruchwylio'r trefniant hwn yn uniongyrchol fel rhan o'r trefniadau adrodd a goruchwylio rheolaidd
- sicrhau bod y cymorth a roddir ar waith yn canolbwyntio ar ac yn diwallu anghenion y dysgwr unigol, a elwir hefyd yn cynllunio sy'n canolbwyntio ar unigolion
- ymestyn ymwybyddiaeth o anghenion gofal iechyd ar draws yr ysgol yn unol â hawl y dysgwr i breifatrwydd. Gall hyn gynnwys staff cymorth, staff arlwyo a staff cyflenwi, llywodraethwyr, rhieni a dysgwyr eraill- drwy gyfarfodydd trafod/ HMS mewnol ayb penodi aelod penodol o staff sy'n gyfrifol am ddysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd, cysylltu â rhieni, dysgwyr, y gwasanaeth dysgu gartref, yr awdurdod lleol, y gweithiwr allweddol ac eraill sy'n ymwneud â gofal y dysgwr. Yr aelodau staff yn Ysgol Gwenffrwd yw Tina Cook a Dawn Owen
- sicrhau bod nifer digonol o staff hyfforddedig ar gael i weithredu'r trefniadau a nodir ym mhob CIU, gan gynnwys cynlluniau wrth gefn ar gyfer sefyllfaoedd brys ac absenoldeb staff- mae staff Gwenffrwd yn gweithio mewn timau- i gefnogi ei gilydd o dan arweiniad y staff a enwyd eisoes.
- cyfrifoldeb cyffredinol am ddatblygu CIU
- sicrhau bod gan ddysgwyr amgylchedd priodol ac urddasol i gyflawni eu hanghenion gofal iechyd, e.e. toiledau preifat ar gyfer cathetreiddio (nodwch yn lle fydd hyn?)
- gwirio gyda Chyngor Sir y Fflint a yw gweithgareddau penodol ar gyfer cefnogi dysgwyr ag anghenion gofal iechyd yn cael eu cynnwys yn briodol gan yswiriant a gwneud staff yn ymwybodol o unrhyw gyfyngiadau ar y gweithgareddau a gwmpesir
- sicrhau bod pob dysgwr ag anghenion gofal iechyd yn cael eu cysylltu'n briodol â gwasanaeth cyngor iechyd yr ysgol
- sicrhau pan fo dysgwr ar leoliad profiad gwaith neu debyg, bod cymorth gofal iechyd priodol wedi cael ei gytuno a'i roi ar waith
- darparu adroddiadau blynyddol i'r corff llywodraethu ar effeithiolrwydd y trefniadau sydd ar waith i ddiwallu anghenion gofal iechyd dysgwyr
- sicrhau na chaiff unrhyw ddysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd eu heithrio o weithgareddau y byddent fel arfer â'r hawl i gymryd rhan ynddynt heb reswm yn seiliedig ar dystiolaeth glir
- hysbysu'r awdurdod lleol pan fydd dysgwr yn debygol o fod i ffwrdd o'r ysgol am gyfnod sylweddol, e.e. tair wythnos (boed mewn un cam neu yn ystod y flwyddyn academaidd gyfan) oherwydd eu hanghenion gofal iechyd. Yn y pen draw, mae'r hyn sy'n gwneud cyfnod o absenoldeb yn 'sylweddol' yn y cyd-destun hwn yn dibynnu ar yr amgylchiadau ac a yw'r ysgol yn gallu darparu addysg sy'n addas ar gyfer y

dysgwr. Gall cyfnodau byrrach o absenoldeb fod yn sylweddol gan ddibynnu ar yr amgylchiadau

- bod yn ystyriol o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae'r ysgol yn ymwybodol o'r ddeddfwriaeth ac yn sicrhau bod cymorth i ddysgwyr yn cael ei ddarparu gan ddefnyddio dull cyfannol.

3.3 Athrawon a Staff Cefnogi a phob aelod staff arall (e.e. staff arlwyyo neu staff y dderbynfa);

Gellir gofyn i unrhyw aelod staff yn ysgol Gwenffrwd ddarparu cymorth i ddysgwyr ag anghenion gofal iechyd. Mae anghenion tymor hir yn cael eu cynllunio'n ofalus. Gofynnir i rieni/ gofalwyr/ teuluoedd ddod i mewn i'r ysgol i weinyddu ffisig neu dabledi salwch tymor byr (OS yw y plentyn yn ddigon iach i ddod mewn wrth gwrs).

Bydd staff Gwenffrwd yn dderbyn hyfforddiant digonol ac addas a chyrraedd y lefel angenrheidiol o gymhwysedd cyn iddynt gymryd y cyfrifoldeb. Yn ychwanegol at yr hyfforddiant a ddarperir i staff sydd wedi gwirfoddoli neu sydd wedi'u contractio i gefnogi dysgwyr ag anghenion gofal iechyd, byddwn yn sicrhau bod staff yn:

- deall polisïau a threfniadau anghenion gofal iechyd yr ysgol yn llawn drwy drafodaethau cyfarfodydd staff/ HMS gan nyrs diabeteg/ asthma/ cyd-drafod gyda rhieni ayb
- ymwybodol o ba ddysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd mwy difrifol neu gronig, a, lle bo'n briodol, eu bod yn gyfarwydd â CIU y dysgwyr hyn. Mae hyn yn cynnwys gwybod sut i gysylltu â rhieni a beth yw'r sbardunau ar gyfer cysylltu â nhw, megis pan fydd y dysgwr yn sâl, yn gwrthod cymryd meddyginiaeth neu'n gwrthod rhai gweithgareddau oherwydd eu gofynion gofal iechyd
- yn ymwybodol o arwyddion, symptomau a sbardunau cyflyrau meddygol cyffredin sy'n bygwth bywyd ac yn gwybod beth i'w wneud mewn argyfwng. Mae hyn yn cynnwys gwybod pwy yw'r bobl cymorth cyntaf a gofyn am eu cymorth os bydd argyfwng meddygol – mae gan holl staff Gwenffrwd hyfforddiant Cymorth Cyntaf
- deall gweithdrefnau argyfwng yr ysgol yn llawn a bod yn barod i weithredu mewn argyfwng- cymryd y cyfrifoldeb i gysylltu a'r ambiwlans a sicrhau paramedic arno/ gofal cyson i'r disgybl/ trefn cysylltu gyda rhieni ayb Mae staff YG yn gweithio mewn timau effeithiol.
- gofyn a gwrando ar farn dysgwyr a'u rhieni, y dylid eu cymryd i ystyriaeth wrth roi cymorth ar waith
- sicrhau bod dysgwyr (neu eu ffrindiau) yn gwybod wrth bwy i ddweud os ydynt yn teimlo'n sâl, angen cefnogaeth neu newidiadau i'w cymorth- systemau Llais y Dysgwr a 'Dewi'n Dweud' ar waith yng Ngwenffrwd.
- gwrando ar bryderon dysgwyr os ydynt yn teimlo'n sâl ar unrhyw adeg ac ystyried yr angen am gymorth meddygol (yn enwedig yn achos adrodd anawsterau anadlu)
- sicrhau na chaiff dysgwyr ag anghenion gofal iechyd eu heithrio o weithgareddau y maent yn dymuno cymryd rhan ynddynt heb reswm sy'n seiliedig ar dystiolaeth glir, gan gynnwys unrhyw deithiau/ymweliadau allanol. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod gan ddysgwyr fynediad at eu meddyginiaeth a bod aelod o staff sydd wedi'i hyfforddi'n briodol yn bresennol i gynorthwyo lle bo angen
- ymwybodol o faterion bwlio a lles emosiynol o ran dysgwyr ag anghenion gofal iechyd, a'u bod yn barod i ymyrryd yn unol â pholisi'r ysgol
- yn ymwybodol y gall anghenion gofal iechyd effeithio ar allu dysgwr i ddysgu a rhoi cymorth ychwanegol pan fo angen
- cefnogi dysgwyr sydd wedi bod yn absennol a'u cynorthwyo gyda dal i fyny ar waith a gollwyd – gall hyn gynnwys gweithio gyda rhieni a gwasanaethau arbenigol

- rhoi gwybod i rieni sut mae'r angen gofal iechyd yn effeithio ar y dysgwr yn yr ysgol. Gall hyn gynnwys rhoi gwybod am unrhyw ddirywiad, pryderon neu newidiadau i arferion dysgwr neu staff

3.4 Rhieni / Gofalwyr

Bydd ein rhieni a gofalwyr yn:

- derbyn diweddariadau ynglŷn â materion/newidiadau gofal iechyd sy'n digwydd o fewn yr ysgol
- cymryd rhan mewn creu, datblygu ac adolygu CIU (os oes un). Gall y rhiant a'r dysgwr fod yn y sefyllfa orau i ddarparu gwybodaeth am sut mae eu hanghenion gofal iechyd yn effeithio arnynt. Dylid eu cynnwys yn llawn mewn trafodaethau ynghylch sut caiff anghenion gofal iechyd y dysgwr eu diwallu yn yr ysgol, a dylent gyfrannu at y gwaith o ddatblygu, a chydymffurfio â'u CIU
- darparu'r ysgol â gwybodaeth ddigonol a chyfredol am anghenion gofal iechyd, gan gynnwys unrhyw ganllawiau ynglŷn â rhoi meddyginiaeth a/neu driniaeth gan weithwyr gofal iechyd proffesiynol. Lle bo'n briodol, dylai dysgwyr gael eu hannog a'u galluogi i reoli eu hanghenion gofal iechyd eu hunain
- rhoi gwybod i'r ysgol am unrhyw newidiadau megis y math o feddyginiaeth, dos neu ddull o weinyddu
- darparu meddyginiaethau perthnasol a chyfredol, wedi'u labelu'n gywir, gyda dos a chyfarwyddiadau gweinyddu ysgrifenedig
- sicrhau bod modd cysylltu ag oedolyn a enwebwyd bob amser a bod pob ffurflen angenrheidiol wedi ei chwblhau a'i llofnodi
- rhoi gwybod i'r ysgol os oes gan eu plentyn neu os ydynt wedi cael clefyd neu gyflwr heintus tra'n bresennol.

3.5 Dysgwyr

Bydd ein dysgwyr yn:

- rhoi gwybod i riant/gofalwr neu aelod/au staff os nad ydynt yn teimlo'n dda
- yn hysbysu aelod/au staff perthnasol am unrhyw anghenion o ran meddyginiaeth neu ofal iechyd, neu newidiadau
- cymryd rhan mewn drafftio a chytuno ar gynllun gofal iechyd unigol (CIU), lle y bo'n briodol
- cymryd gofal wrth fynd â meddyginiaethau i'r ysgol ac oddi yno, gan beidio â rhannu ag eraill
- cymryd rhan mewn trafodaethau ynghylch rhannu/cyfrinachedd gwybodaeth bersonol
- *Lle y bo'n briodol, dylid annog a galluogi dysgwyr i reoli eu hanghenion gofal iechyd eu hunain.*

3.6 Yr Awdurdod Lleol

Bydd Cyngor Sir y Fflint yn sicrhau bod darpariaeth addysg ar gael i ddysgwyr, a:

- rhaid iddynt wneud addasiadau rhesymol i sicrhau nad yw plant a phobl ifanc anabl o dan anfantais sylweddol o'u cymharu â'u cyfoedion. Mae'r ddyletswydd hon yn un sy'n golygu rhagweld.

- rhaid gwneud trefniadau i hybu cydweithio rhwng gwahanol gyrff neu bobl, gyda golwg ar wella, ymhlith pethau eraill, lles plant o ran eu hiechyd corfforol a meddyliol, eu haddysg, hyfforddiant a hamdden.
- Wrth wneud y trefniadau hyn, dylai awdurdodau lleol sicrhau bod trefniadau priodol ar waith ar gyfer rhannu data.
- rhaid cynnig darpariaeth resymol o wasanaethau cwnsela i bobl ifanc 11–18 oed a dysgwyr ym Mlwyddyn 6 yr ysgol gynradd. O fewn ysgolion, dylai'r ddarpariaeth hon gyd-fynd â'r gwahanol ddulliau sydd eisoes ar waith i gefnogi anghenion iechyd, emosiynol a chymdeithasol dysgwyr
- dylent weithio gydag ysgolion i sicrhau bod dysgwyr ag anghenion gofal iechyd yn derbyn addysg addas. Pan na fyddai dysgwr o oedran ysgol gorfodol yn derbyn addysg addas am unrhyw gyfnod oherwydd eu hiechyd, mae gan yr awdurdod lleol ddyletswydd i wneud trefniadau i ddarparu addysg addas. Os yw dysgwr dros yr oedran ysgol gorfodol ond o dan 18 oed, gall yr awdurdod lleol wneud trefniadau o'r fath
- dylent ddarparu cefnogaeth, cyngor ac arweiniad, gan gynnwys cwrdd ag anghenion hyfforddi staff ysgol, fel y gall gyrff llywodraethu sicrhau y caiff y gefnogaeth a nodir yn y cynllun iechyd unigol (CIU).

3.7 Gwasanaeth nyrsio iechyd ysgolion GIG Cymru, sefydliadau trydydd sector a gwasanaethau arbenigol eraill

Mae gofal iechyd a chymorth ymarferol ar gael gan nifer o sefydliadau. Mae gan ysgolion fynediad at wasanaeth cyngor iechyd. Gall cwmpas a math y gefnogaeth y mae'r gwasanaeth yn ei gynnig gynnwys:

- cynnig cyngor ar ddatblygu CIU
- helpu i adnabod yr hyfforddiant sydd ei angen ar gyfer yr ysgol i weithredu CIU yn llwyddiannus
- cefnogi staff i weithredu CIU dysgwr drwy gyngor a chyswllt â gweithwyr proffesiynol eraill mewn gofal iechyd, gofal cymdeithasol ac yn y trydydd sector.

Gall cyngor a chymorth iechyd hefyd gael ei ddarparu gan weithwyr iechyd proffesiynol arbenigol megis meddygon teulu, paediatregwyr, therapyddion iaith a lleferydd, therapyddion galwedigaethol, ffisiotherapyddion, dietegwyr a nyrsys arbenigol diabetes. Yn ogystal, gall gyrff gwirfoddol y trydydd sector ddarparu cyngor a chefnogaeth. Gall ymgysylltu â gwasanaethau arbenigol yn rhagweithiol roi cymorth ymarferol wrth ysgrifennu a gweithredu CIU. Gallant hefyd ddarparu adnoddau hyfforddi a chodi ymwybyddiaeth, gan gynnwys cysylltiadau fideo.

4. Cynlluniau Gofal Iechyd Unigol (CIU)

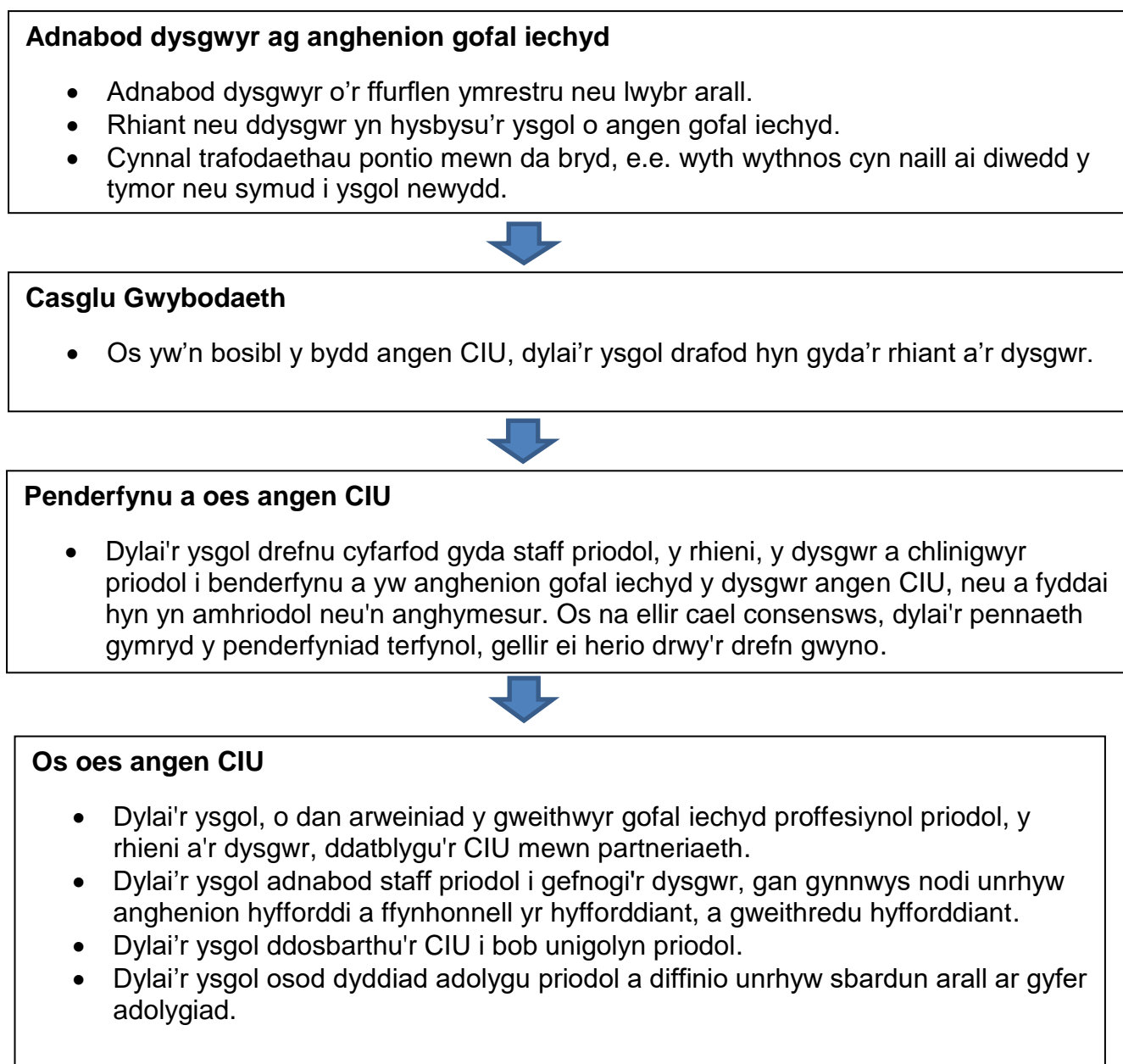
4.1 Trosolwg

Bwriad y Cynllun Iechyd Unigol yw helpu dysgwr i reoli ei gyflwr ac i oresgyn unrhyw rwystrau posibl i gyfranogi'n llawn mewn addysg. Dylai'r rheiny sy'n llunio'r cynllun gytuno pwy fydd yn arwain, ond cyfrifoldeb yr ysgol yw sicrhau ei fod yn cael ei gwblhau a'i weithredu.

Mae CIU yn hanfodol lle mae anghenion gofal iechyd yn gymhleth, yn anwadal, yn hirdymor neu lle mae risg uchel y bydd angen ymyriad brys. Fodd bynnag, nid yw pob dysgwr sydd

ag anghenion gofal iechyd angen CIU a dylid cael proses ar waith i benderfynu pa ymyriadau sydd fwyaf priodol.

Mae'r diagram canlynol yn amlinellu'r broses ar gyfer nodi a oes angen CIU:

Yn y rhan fwyaf o achosion, yn enwedig yn ymwneud â salwch tymor byr megis y rhai sydd angen cwrs o wrthfotigau, efallai na fydd CIU manwl yn angenrheidiol. Mewn amgylchiadau o'r fath, gall fod yn ddigonol i gofnodi enw'r feddyginiaeth, y dos, yr amser a weinyddir ac unrhyw sgil effeithiau posibl. Dylid cadarnhau'r gweithdrefnau hyn yn ysgrifenedig rhwng y dysgwr (lle bo'n briodol), y rhieni a'r ysgol.

Fodd bynnag, pan fydd gan ddysgwr anghenion gofal iechyd ysbeidiol neu barhaus, yna efallai y bydd angen CIU. Os yw'r anghenion hyn yn gymhleth a bod y dysgwr yn newid lleoliadau, yna dylid dechrau paratoi'n gynnar er mwyn helpu i sicrhau bod y CIU yn ei le ar ddechrau'r tymor newydd.

4.2 Rolau a Chyfrifoldebau wrth Greu a Rheoli CIU

Efallai y bydd datblygiad CIU manwl yn cynnwys:

- y dysgwr
- y rhieni
- mewnbwn neu wybodaeth gan ysgol neu leoliad addysg blaenorol
- gweithwyr proffesiynol gofal iechyd priodol
- y pennaeth a/neu'r unigolyn dirprwyedig sy'n gyfrifol am anghenion gofal iechyd ar draws y lleoliad
- athrawon a staff cefnogi, gan gynnwys staff arlwyo
- unrhyw unigolion â rolau perthnasol megis cydlynnydd cymorth cyntaf, swyddog lles, a chydlynnydd anghenion addysgol arbennig (ALNCo).

4.3 Dylai CIU gael ei deilwra i anghenion pob dysgwr unigol, a gall gynnwys y canlynol:

- manylion am yr angen gofal iechyd a disgrifiad o symptomau
- gofynion penodol megis gofynion dietegol, rhagofalon cyn-weithgaredd (e.e. cyn dosbarthiadau addysg gorfforol)
- gofynion meddyginiaeth, e.e. dos, sgil-ffeithiau, gofynion storio, trefniadau ar gyfer gweinyddu
- datganiad o'r effaith (a gynhyrchwyd ar y cyd gan weithiwr gofal iechyd proffesiynol ac athro) ar sut mae cyflwr gofal iechyd y dysgwr a/neu driniaeth yn effeithio ar eu dysgu a pha gamau sydd eu hangen i liniaru'r effeithiau hyn
- camau gweithredu gofynnol
- protocolau argyfwng a manylion cyswllt
- y rôl y gall yr ysgol ei chwarae, e.e. rhestr o bethau i fod yn ymwybodol ohonynt, dyddiadau adolygu a sbardunau adolygu
- rolau staff penodol, e.e. pwynt cyswllt i rieni, staff sy'n gyfrifol am weinyddu/goruchwylio meddyginiaeth a threfniadau ar gyfer cyflenwi yn eu habsenoldeb
- materion rhannu gwybodaeth o ran caniatâd/preifatrwydd/sensitifrwydd
- anghenion hyfforddi staff, fel gyda gwaith gweinyddol gofal iechyd, cymhorthion a thechnolegau addasol
- cadw cofnodion – sut y bydd yn cael ei wneud, a pha wybodaeth gaiff ei chyfleu i bobl eraill
- cludiant o'r cartref i'r ysgol – cyfrifoldeb yr awdurdod lleol yw hwn, a gall fod yn ddefnyddiol iddo fod yn ymwybodol o CIU y dysgwr a'r hyn mae'n ei gynnwys, yn enwedig mewn perthynas â sefyllfaoedd argyfwng.

Mae'r corff llywodraethol yn siŵrhau bod y cynlluniau'n cael eu hadolygu o leiaf yn flynyddol, neu'n amlach os daw tystiolaeth newydd bod anghenion y dysgwr wedi newid.

Pan fydd gan ddysgwr ADY dylai'r CIU fod yn gysylltiedig, neu ynghlwm wrth unrhyw gynllun addysg unigol, Datganiad ayb.

Rhaid cofnodi pob meddyginiaeth sy'n cael ei roi ar y ffurflenni priodol, naill ai yn ffurf copi caled neu'n electronig, rhaid cydymffurfio â Deddf Diogelu Data 1998.

Cyfeiriwch at **Atodiad 9** am dempled ar gyfer CIU. **NODWCH:** Mae gan sawl sefydliad trydydd sector CIU ar gyfer cyflyrau penodol sydd ar gael ar lein y gallent fod yn ddefnyddiol i'w haddasu ar gyfer anghenion eich dysgwyr. Er enghraifft:

<https://www.diabetes.org.uk/Guide-to-diabetes/Your-child-and-diabetes/Schools/IHP-a-childs-individual-healthcare-plan/>

<https://www.asthma.org.uk/advice/child/manage/action-plan/>

4.4 Cyfrinachedd

Mae'n bwysig bod y staff perthnasol (gan gynnwys staff dros dro) yn ymwybodol o anghenion gofal iechyd eu dysgwyr, gan gynnwys newidiadau i CIU. Mae CIU yn debygol o gynnwys gwybodaeth sensitif neu gyfrinachol. Rhaid i rannu a storio'r wybodaeth gydymffurfio â Deddf Diogelu Data 1998 a pheidio â thorri hawliau preifatrwydd yr unigolion na'r dyletswydd cyfrinachedd sy'n ddyledus iddynt.

4.5 Rôl y Dysgwr wrth Reoli ei Hanghenion Gofal personol

Dylai dysgwyr sy'n gymwys i wneud hynny gael eu hannog i gymryd cyfrifoldeb am reoli eu meddyginiaethau a'u gweithdrefnau eu hunain. Dylai hyn gael ei adlewyrchu o fewn CIU y dysgwr.

Lle bo modd, dylai dysgwyr gael yr hawl i gario eu meddyginiaeth a'u dyfeisiau perthnasol eu hunain, neu allu cael mynediad cyflym i'w meddyginiaeth. Efallai y bydd rhai dysgwyr angen lefel briodol o oruchwyliaeth.

Os yw dysgwr yn gwrthod cymryd eu meddyginiaeth neu gynnal gweithdrefn angenrheidiol, ni ddylai staff eu gorfodi i wneud hynny, ond dilyn trefniadau diffiniedig yr ysgol, y cytunwyd arnynt yn y CIU. Dylid hysbysu rhieni cyn gynted â phosibl fel y gellir ystyried trefniant arall a dylid ceisio cyngor iechyd lle y bo'n briodol.

5. Creu Amgylchedd Hygyrch

Dylai Cyngor Sir y Fflint a Chorff Llywodraethol Gwenffrwd sicrhau bodein hysgol yn gynhwysol ac yn hygyrch yn yr ystyr lawnaf i ddysgwyr ag anghenion gofal iechyd. Mae hyn yn cynnwys y canlynol.

5.1 Mynediad Ffisegol i adeiladau'r ysgol

Rhoddir dyletswydd ar awdurdodau lleol i lunio strategaeth hygyrchedd ysgrifenedig ar gyfer pob ysgol maent yn gyfrifol amdani o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Gall y ddyletswydd i wneud addasiadau rhesymol o dan y Ddeddf Cydraddoldeb fod yn berthnasol yn dibynnu ar yr amgylchiadau.

'gwella amgylcheddau ffisegol ysgolion er mwyn cynyddu'r graddau y mae dysgwyr anabl yn gallu manteisio ar addysg a manteision, cyfleusterau neu wasanaethau a ddarperir neu a gynigir gan yr ysgolion' (Atodlen 10, Deddf Cydraddoldeb 2010).

Rhaid i'r strategaeth hon ymwneud â chyfnod rhagnodedig, rhaid ymgynghori arni, rhaid ei bod ar gael i'w harchwilio a'i hadolygu'n barhaus. Yn yr un modd, rhaid i ysgolion unigol gynnal cynllunio hygyrchedd ac maent o dan ddyletswydd i baratoi cynllun hygyrchedd yn dilyn yr un egwyddorion â'r strategaethau a baratowyd gan yr awdurdodau lleol.

5.2 Addasiadau Rhesymol – Cymhorthion neu Wasanaethau Ategol

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn gosod dyletswydd ar sefydliadau dysgu i wneud 'addasiadau rhesymol' ar gyfer dysgwyr sy'n anabl yn ôl diffiniad y Ddeddf. Mewn perthynas â'r dysgwyr hyn, rhaid darparu cymhorthion neu wasanaethau ategol (gyda'r nifer priodol o staff hyfforddedig.

Yn ogystal, mae dyletswyddau o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i baratoi a gweithredu strategaethau a chynlluniau mynediad. Mae'r strategaethau a'r cynlluniau hyn yn delio gyda materion sy'n ymwneud â chyfranogiad cynyddol dysgwyr anabl.

Gw Bolisi Cydraddoldeb Ysgol Gwenffrwd

5.3 Teithiau Dydd ac Ymweliadau Preswyl

Bydd Corff Llywodraethol Gwenffrwd yn sicrhau bod cefnogaeth weithredol ar gyfer bob dysgwr sydd ag anghenion gofal iechyd i gymryd rhan mewn teithiau ac ymweliadau. Rhaid i'r corff llywodraethu fod yn ymwybodol o'i ddyletswyddau cyfreithiol i wneud addasiadau rhesymol i deithiau ac ymweliadau preswyl gan sicrhau cyfranogiad llawn gan yr holl ddysgwyr.

Mae'r staff yn ysgol Gwenffrwd yn ymwybodol o sut y gall anghenion gofal iechyd dysgwyr effeithio ar gyfranogiad, a cheisio darparu ar gyfer unrhyw addasiadau rhesymol a fyddai'n cynyddu lefel cyfranogiad y dysgwr. Dylai staff ystyried sut mae darparu ar gyfer rhannu gwybodaeth bersonol gyda thrydydd parti os yw'n angenrheidiol ar gyfer gweithgareddau oddi ar y safle (yn unol â Deddf Diogelu Data 1998 a chan barchu hawl y dysgwr i breifatrwydd). Gall hyn gynnwys gwybodaeth am anghenion gofal iechyd y dysgwyr, beth i'w wneud mewn argyfwng ac unrhyw gymorth, meddyginiaeth neu offer ychwanegol sydd eu hangen.

5.4 Rhyngweithio cymdeithasol

Bydd y corff llywodraethol yn sicrhau y caiff cyfranogiad dysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd ei ystyried yn ddigonol mewn gweithgareddau cymdeithasol strwythuredig a distrwythur, fel yn ystod egwyl, clwb cyn / ar ôl r'ysgol , cynrychiadau, clybiau allgyrsiol

Mae staff Gwenffrwd yn ymwybodol o'r rhwystrau cymdeithasol y gall dysgwyr ag anghenion gofal iechyd eu profi a sut y gall hyn arwain at fwlio ac allgáu cymdeithasol. Mae angen ymagwedd ragweithiol i gael gwared ar unrhyw rwystrau.

5.5 Ymarfer a Gweithgaredd Corfforol

Mae staff Gwenffrwd yn deall yn llawn pa mor bwysig yw bod pob dysgwr yn cymryd rhan mewn gweithgareddau corfforol a dylai staff wneud addasiadau priodol i chwaraeon a

gweithgareddau eraill i'w gwneud yn hygyrch i bob dysgwr, gan gynnwys clybiau ar ôl-oriau a chwaraeon tîm.

Mae'r staff yn gwbl ymwybodol o anghenion gofal iechyd y dysgwyr a sbardunau posibl. Maent yn gwybod sut i ymateb yn briodol ac yn brydlon os ydynt yn ymwybodol bod dysgwr yn teimlo'n sâl. Gallent ofyn am arweiniad bob amser wrth ystyried sut y gallai cymryd rhan mewn gweithgareddau chwaraeon neu weithgareddau eraill effeithio ar ddysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd.

Dylid osgoi 'darpariaethau arbennig' ar wahân ar gyfer gweithgareddau penodol, gyda phwyslais yn lle hynny ar weithgareddau sydd wedi'u gwneud yn hygyrch i bawb. Lle nad yw hyn yn bosibl, dylid cael cyngor gan weithwyr iechyd ac addysg gorfforol proffesiynol a'r dysgwr.

Yn ogystal, mae'r staff yn deall y gall hi fod yn briodol i rai dysgwyr ag anghenion gofal iechyd gael meddyginiaeth neu fwyd gyda nhw yn ystod gweithgarwch corfforol; dylai dysgwyr o'r fath gael eu hannog i gymryd y feddyginiaeth neu fwyd pan fo'i angen.

5.6 Rheoli Bwyd

Lle caiff bwyd ei ddarparu gan neu drwy'r ysgol, mae'n rhaid rhoi ystyriaeth i anghenion diet dysgwyr, e.e. y rhai sydd â diabetes, clefyd seliag, alergeddau ac anoddefiadau.

Lle bo angen, bydd yr ysgol yn ddarparu bwydlenni i rieni a dysgwyr o flaen llaw, gyda rhestrau cyflawn o gynhwysion a gwybodaeth maeth. Rhaid nodi glwten ac anoddefiadau neu alergenau eraill yn glir. Bydd darparu gwybodaeth yn helpu i hwyluso gweithio ar y cyd rhwng rhieni a thimau arlwy. Mae hyn yn arbennig o bwysig pan fydd angen cyfrif carbohydrad. ylid rhoi ystyriaeth i argaeledd byrbrydau. Dylid bob amser cynnig opsiynau heb siwgr na glwten. Gan fod rhai cyflyrau angen lefel uchel o galoriau, dylai bod modd dewis bwydydd a diodydd sy'n glwcos-gyfoethog.

Rhaid i fwyd a ddarperir ar gyfer teithiau adlewyrchu anghenion dietegol a thriniaeth y dysgwyr sy'n cymryd rhan. Dylai bwyd a ddarperir ar gyfer byrbrydau mewn lleoliadau ystafell ddsbarth hefyd gymryd anghenion dietegol a thriniaeth y dysgwyr hyn i ystyriaeth. Er bod polisiau ysgol iach a 'dim melysion' yn cael eu cydnabod fel rhai pwysig, efallai y bydd angen i ddysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd gael eu heithrio o'r polisiau hyn. Ni ddylai dysgwyr sydd angen bwyta neu yfed fel rhan o'u cyflwr gael eu gwahardd o'r ystafell ddsbarth na'u neilltuo.

5.7 Asesiadau Risg

Dylai staff fod yn glir pryd mae angen asesiad risg a bod yn ymwybodol o'r systemau asesu risg sydd ar waith. Dylent ddechrau â rhagosodiad o gynnwys a dylai fod proses o geisio addasiadau neu weithgareddau amgen yn hytrach na darpariaeth ar wahân wedi'i gynnwys yn rhan ohonynt.

6. Rhannu Gwybodaeth

Bydd ysgol Gwenffrwd yn cyfathrebu gwybodaeth mewn modd effeithiol a chyfrinachol gydag athrawon, staff yr ysgol, rhieni, gofawyr a dysgwyr.

6.1 Athrawon, Athrawon Cyflenwi a Staff Cefnogol (*gall hyn gynnwys staff eraill fel staff arlwy neu gontractwyr perthnasol*)

Bydd yr ysgol:

- yn sicrhau bod staff yn cael mynediad at y wybodaeth berthnasol, yn enwedig os oes posibilrwydd o sefyllfa argyfwng yn codi.
- Yn rhannu gwybodaeth a'l gilydd drwy systemau mewnol yr ysgol/yst. Athrawon ac ati- anghenion iechyd risg uchel, staff cymorth cyntaf a thystysgrifau, gweithdrefnau brys ac at.
- Dylid defnyddio'r ardal mewnwyd ddiogel / Sims a chyfarfodyd staff i helpu i sicrhau bod staff yn ymwybodol o anghenion gofal iechyd dysgwyr y mae ganddynt gysylltiad â nhw neu y gall bod ganddynt gysylltiad â nhw.

6.2 Rhieni / Gofalwyr a Dysgwyr

Bydd yr ysgol yn sicrhau:

- Bod polisiau anghenion gofal iechyd ar gael yn rhwydd ac yn hygyrch, ar-lein ac ar ffurf copi caled
- darparu copi o'r polisi rhannu gwybodaeth i'r dysgwr/rhieni. Dylai hwn nodi'r math o gyrff ac unigolion y gellir rhannu gwybodaeth feddygol y dysgwr â nhw
- gofyn i rieni lofnodi ffurflen ganiatâd sy'n rhoi manylion clir y cyrff, unigolion a dulliau a fydd yn gyfrwng rhannu gwybodaeth feddygol eu dysgwr. Gall rhannu gwybodaeth feddygol fod yn fater sensitif a dylai'r dysgwr fod yn rhan o unrhyw benderfyniadau. Dylai'r ysgol gadw rhestr o ba wybodaeth sydd wedi cael ei rhannu â phwy a pham, i'r dysgwr/rhiant allu ei weld ar gais
- ystyried cynnwys dolen i'r polisiau anghenion gofal iechyd mewn cyfathrebiadau perthnasol a anfonir at rieni, ac o fewn CIU y dysgwr
- cynnwys cynghorau myfyrwyr, 'ysgolion iach' a grwpiau eraill i ddysgwyr yn natblygiad trefniadau gofal iechyd y lleoliad, lle y bo'n briodol
- ystyried sut y gall grwpiau o ffrindiau a chyfoedion gynorthwyo dysgwyr, e.e. gellid dysgu'r sbardunau neu arwyddion problem dysgwr iddynt, gwybod beth i'w wneud mewn argyfwng a phwy i ofyn am gymorth. Dylai'r ysgol drafod gyda'r dysgwr a'r rhieni yn gyntaf a phenderfynu a ellir rhannu gwybodaeth.

7. Gweithdrefnau a Chadw Cofnodion ar gyfer Rheoli Anghenion Gofal Iechyd Dysgwyr

Bydd ysgol [REDACTED] yn sicrhau gweithdrefnau sy'n nodi rolau/cyfrifoldebau pob parti sy'n rhan o adnabod, rheoli a gweinyddu anghenion gofal iechyd. Dylai'r dogfennau canlynol gael eu casglu a'u cynnal, lle bo hynny'n briodol:

1. Manylion cyswllt y gwasanaethau brys
2. Cytundeb rhieni i'r ysgolol weinyddu meddyginiaeth
3. Cytundeb pennaeth yr ysgolol i weinyddu meddyginiaeth
4. Cofnod o feddyginiaeth gaiff ei storio a'i gweinyddu i ddysgwr unigol
5. Cofnod o feddyginiaethau a weinyddwyd i bob dysgwr yn ôl dyddiad
6. Cais i ddysgwr weinyddu meddyginiaeth eu hunain
7. Cofnod hyfforddiant staff – gweinyddu meddyginiaethau

8. Adroddiad digwyddiad meddyginiaeth

Dylai cofnodion newydd gael eu cwblhau pan fydd newidiadau i feddyginiaeth neu ddos. Dylai'r ysgol sicrhau bod yr hen ffurflenni wedi'u marcio'n glir fel rhai na sydd bellach yn berthnasol a'u storio yn unol â'u polisi cadw gwybodaeth.

Dylid cofnodi pob meddyginiaeth sy'n cael ei roi ar y ffurflenni priodol. Os yw dysgwr yn gwrthod ei feddyginiaeth, dylai'r staff gofnodi hyn a dilyn y gweithdrefnau a ddiffiniwyd pryd y bydd rhieni'n cael gwybod am y diffyg cydymffurfio cyn gynted ag y bo modd.

Mae'r enghreifftiau gofau o gadw cofnodion yn cynnwys systemau lle mae cofnodion anghenion gofal iechyd dysgwr yn cael eu rhoi ar gyfrifiadur i ganiatau mynediad cyflym a rhwydd gan y staff priodol. Yn ogystal, gall systemau data ganiatau mynediad rhwydd i'r wybodaeth a fynnir ar gyfer staff sy'n cael eu lleoli mewn ystafelloedd dosbarth lle nad ydynt yn gyfarwydd ag anghenion gofal iechyd y dysgwyr. Rhaid i weithrediad systemau o'r fath gydymffurfio â Deddf Diogelu Data 1998.

Cyfeiriwch at Atodiadau 1 - 8.

8. Storio, Mynediad a Gweinyddu Meddyginiaeth a Dyfeisiau

Er y dylid storio pob meddyginiaeth yn ddiogel, bydd math a defnydd y feddyginiaeth yn pennu sut mae hyn yn digwydd. Mae'n bwysig i ddysgwyr wybod ble mae eu meddyginiaeth yn cael ei storio a sut i gael gafael arno.

8.1. Rheweidio

Mae angen oergell ar rai meddyginiaethau. Bydd angen monitro tymheredd yr oergell yn rheolaidd er mwyn sicrhau ei fod yn unol â'r gofynion storio. Gall meddyginiaethau gael eu cadw mewn oergell sy'n cynnwys bwyd, ond dylai fod mewn cynhwysydd aerglos ac wedi'i labelu'n glir. Dylid ystyried oergell feddygol y gellir ei chloi os oes angen storio llawer o feddyginiaeth.

8.2 Meddyginiaeth Argyfwng

Rhaid i feddyginiaeth argyfwng fod ar gael yn rhwydd i ddysgwyr sydd ei angen bob amser yn ystod y dydd neu mewn gweithgareddau oddi ar y safle. Dylai meddyginiaethau a dyfeisiau fel anadlwyr asthma, mesuryddion profi glwcos yn y gwaed a hunan-chwistrellwyr adrenalin (pen) fod ar gael yn rhwydd i ddysgwyr ac nid o dan glo. Mae hyn yn arbennig o bwysig i'w ystyried pan y tu allan i adeilad yr ysgol, e.e. ar deithiau.

Os yw'r meddyginiaeth frys yn gyffur a reolir, dylid ei gadw mor ddiogel â phosibl er mwyn lleihau'r risg o fynediad heb awdurdod tra hefyd yn caniatáu mynediad cyflym os gallai hyn fod yn angenrheidiol mewn argyfwng. Er enghraifft, ni ddylai allweddi gael eu dal yn bersonol gan aelod o staff. Gall dysgwr sydd wedi cael cyffur a reolir drwy bresgripsiwn ei feddu'n gyfreithiol, os ydynt yn gymwys i wneud hynny, ac ni ddylent ei drosglwyddo i ddysgwr arall neu unrhyw un arall sydd heb awdurdod. Gall monitro fod yn angenrheidiol. Pan fydd staff yn rhoi meddyginiaeth frys i ddysgwr, dylid cofnodi hyn.

8.3 Meddyginiaeth di-argyfwng

Dylai pob meddyginiaeth di-argyfwng gael ei chadw mewn lle diogel gyda rheolaethau tymheredd neu olau priodol. Os yw'n gyffur a reolir, mae mesurau a rheolaethau diogelwch ychwanegol yn ddoeth.

8.4 Gwaredu Meddyginiaeth

Pan nad oes mo'u hangen mwyach, dylai meddyginiaethau gael eu dychwelyd i'r rhieni i drefnu cael gwared arnynt yn ddiogel. Rhaid defnyddio *Sharp boxes* bob amser ar gyfer cael gwared â nodwyddau ac offer miniog eraill a'u gwaredu'n briodol.

8.5 Gweinyddu Meddyginiaeth

- Lle mae'r dysgwr yn iau nag 16 oed, mae rhoi cymorth neu weinyddu meddyginiaethau a ragnodwyd neu feddyginiaethau sydd heb eu rhagnodi'n gofyn am ganiatâd ysgrifenedig rhieni, oni bai y caiff cymhwysedd Gillick ei gofnodi. Dylid cofnodi gweinyddu pob meddyginiaeth.
- Lle caiff meddyginiaeth ei rhagnodi i'w cymryd mewn amleddau sy'n caniatáu i'r cwrs dyddiol o feddyginiaeth gael ei weinyddu yn y cartref, dylai rhieni geisio gwneud hynny, e.e. cyn ac ar ôl ysgol a gyda'r hwyr. Bydd yna achosion lle nad yw hyn yn briodol.
- Dylai dysgwyr o dan 16 oed fyth dderbyn aspirin na'i ddeilliadau oni ragnodir iddynt.
- Oni bai bod cynllun y cytunwyd arno i'r dysgwr weinyddu meddyginiaeth i'w hunan (16 oed a throsodd neu gymhwysedd Gillick), dylid gweinyddu pob meddyginiaeth gan aelod o staff. Mewn achosion eraill, efallai y bydd angen iddo gael ei oruchwylio yn unol â'r CIU.
- Dylai meddyginiaeth gael ei gweinyddu gan staff sydd wedi cael hyfforddiant addas yn unig. Dylai symudiad a lleoliad y staff hyfforddedig hyn bob amser fod ar y cyd â'r dysgwyr y maent yn eu cefnogi.
- Dylai staff wirio'r dos uchaf a maint ac amser unrhyw ddos blaenorol a weinyddwyd.
- Gall gweinyddu rhai gweithdrefnau meddygol ofyn am weinyddu gan oedolyn o'r un rhyw â'r dysgwr, ac efallai y bydd angen ail oedolyn yn dyst. Rhaid ystyried barn a theimladau'r dysgwr ynglŷn â nifer a rhyw y rhai sy'n cynorthwyo wrth ddarparu gofal personol. Nid oes unrhyw ofyniad o dan y gyfraith bod mwy nag un person yn cynorthwyo. Dylai hyn gael ei gytuno a'i adlewyrchu yn y CIU a'r asesiad risg.
- Bydd gan ysgol Bolisi Gofal Personol. Dylid ei ddilyn, oni bai bod trefniadau eraill wedi'u cytuno, a'u cofnodi yn CIU y dysgwr.

Diffiniad: *Gellir diffinio gofal personol fel unrhyw ofal sy'n golygu ymolchi neu gyflawni gweithdrefn i rannau personol y corff y mae'r rhan fwyaf o bobl fel arfer yn eu gwneud eu hunain, ond nad yw rhai dysgwyr yn gallu eu gwneud oherwydd eu hoed ifanc, anawsterau corfforol neu anghenion arbennig eraill. Mae enghreifftiau yn cynnwys gofal sy'n gysylltiedig ag ymataliaeth a rheolaeth mislif yn ogystal â thasgau dyddiol megis cymorth i ymolchi, i fynd i'r toiled neu wisgo. Mae hefyd yn cynnwys goruchwylio dysgwyr wrth iddynt wneud hunan-ofal personol.*

- Os yw dysgwr yn gwrthod ei feddyginiaeth, dylai staff gofnodi hyn a dilyn eu gweithdrefnau diffiniedig, gan hysbysu'r rhieni cyn gynted â phosibl.
- Os yw dysgwr yn camddefnyddio unrhyw feddyginiaeth, dylid rhoi gwybod i'w rieni cyn gynted â phosibl. Dylai'r ysgol ofyn i rieni geisio cyngor gofal iechyd fel y bo'n briodol. Os na ellir cysylltu â'r rhieni yn syth, mae angen i staff ystyried ceisio cyngor gofal iechyd ar unwaith.
- Dylai staff sy'n ymwneud â gweinyddu meddyginiaeth fod yn gyfarwydd â sut mae dysgwyr yn cydsynio i driniaeth.

- Dylai pob aelod staff sy'n cefnogi ymweliadau oddi ar y safle fod yn ymwybodol o ddysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd. Dylent dderbyn y wybodaeth angenrheidiol er mwyn sicrhau bod staff yn gallu hwyluso profiad cyfartal i'r dysgwr. Gall y wybodaeth hon gynnwys materion iechyd a diogelwch, beth i'w wneud mewn argyfwng ac unrhyw gymorth angenrheidiol ychwanegol arall y mae'r dysgwr ei angen, gan gynnwys meddyginiaeth ac offer.

9. Gweithdrefnau Argyfwng

Yn Ysgol Gwenffrwd yr aelod staff sy'n gyfrifol am Weithdrefnau Argyfwng yw y Tîm Rheoli- M.Iola Owen- Pennaeth; Dawn Owen a Gerallt Lyle

Mewn sefyllfaoedd sydd angen cymorth brys, dylid galw 999 ar unwaith – gweler **Atodiad 1** am arweiniad. Dylai lleoliad cofnodion gofal iechyd y dysgwr a manylion cyswllt brys fod yn hysbys i staff.

Pan fydd gan ddysgwr CIU, dylai hwn ddiffinio'n glir beth yw argyfwng ac egluro beth i'w wneud. Dylai staff fod yn ymwybodol o symptomau a gweithdrefnau argyfwng.

Dylai dysgwyr eraill yn yr ysgol hefyd wybod beth i'w wneud mewn argyfwng mewn termau cyffredinol, megis rhoi gwybod i aelod o staff ar unwaith. Os oes angen cymryd dysgwr i'r ysbyty, dylai aelod o staff aros gyda'r dysgwr nes bod rhiant yn cyrraedd. Mae hyn yn cynnwys eu hebrwng mewn ambiwlans i'r ysbyty. Dylai fod gan yr aelod staff fanylion unrhyw anghenion gofal iechyd a meddyginiaeth hysbys.

10. Hyfforddiant

Mae Corff Llywodraethol Gwenffrwd yn sicrhau bod staff sy'n gwirfoddoli neu sydd o dan gontract i gefnogi'r rheiny sydd ag anghenion gofal iechyd yn derbyn hyfforddiant priodol. Cedwir rhestr o HMS Cymorth Cyntaf/ Diogelu/ HMS Meddygol i'w wirio gan Glerc y Llywodraethwyr.

Bydd ysgol Gwenffrwd yn sicrhau bod cofnodion yn cael eu cadw o'r holl hyfforddiant a dderbynnir gan staff, a fydd yn cynnwys y manylion a ganlyn: dyddiad ac amser yr hyfforddiant, yr hyfforddwr, y staff a oedd yn bresennol a'r ardystiad. Rhaid diweddarau'r hyfforddiant.

Wrth gynorthwyo dysgwyr â'u hanghenion gofal iechyd, dylid cydnabod nad oes angen unrhyw hyfforddiant arbenigol ar gyfer llawer o ymyriadau a rôl staff yw hwyluso'r dysgwr i ddiwallu eu hanghenion gofal iechyd eu hunain.

Gall CIU adlewyrchu anghenion cymhleth sy'n gofyn i staff gael gwybodaeth a hyfforddiant benodol. Gall yr hyfforddiant hwn hefyd ymwneud â defnydd cymhorthion fel cymhorthion clyw (dylid dangos i staff sut mae newid batris) ac amryw dechnolegau addasol. Os yw'r rhain wedi'u cychwyn gan weithwyr iechyd proffesiynol, gellir gofyn iddynt ddarparu cyngor addas ar gyfer lleoliadau addysg yn ogystal â dysgwyr a theuluoedd.

Dylai hyfforddiant a ddarperir fod yn ddigonol i sicrhau bod staff yn gymwys, yn hyderus yn eu gallu i gefnogi dysgwyr a chyflawni gofynion CIU. Yn hanfodol, dylai'r hyfforddiant hwn gynnwys mewnbwn gan y dysgwr a'r rhieni, sy'n aml yn chwarae rhan bwysig wrth ddarparu

gwybodaeth am sut y gellir diwallu anghenion. Fodd bynnag, ni ddylid dibynnu'n llwyr ar rieni i ddarparu hyfforddiant am anghenion gofal iechyd eu plentyn.

Os oes gan ddysgwyr anghenion cymhleth, efallai y bydd angen mewnbwn gan wasanaethau gofal iechyd a'r awdurdod lleol, fydd yn gallu rhoi cyngor a chyfeirio at hyfforddiant a chymorth pellach.

Gall yr holl staff, p'un a ydynt wedi gwirfoddoli i gynorthwyo neu gefnogi dysgwyr ag anghenion gofal iechyd ai peidio, ddod i gysylltiad â dysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd. Felly, mae'n ddoeth bod gan yr holl staff ddealltwriaeth sylfaenol o gyflyrau cyffredin i sicrhau adnabod symptomau a deall ble i geisio cymorth priodol. Bydd yr holl staff yn cael gwybod am ddysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd a chyflyrau cyffredin

Dylai staff newydd a dros dro gael eu gwneud yn arbennig o ymwybodol o'r mesurau ataliol ac argyfwng sydd mewn lle fel y gall staff adnabod yr angen am ymyrraeth ac ymateb yn gyflym.

Os nad yw'r staff hyfforddedig sydd fel arfer yn gyfrifol am weinyddu meddyginiaeth ar gael, dylai'r CIU nodi trefniadau amgen. Mae hefyd angen mynd i'r afael â hyn wrth asesu risg a chynllunio gweithgareddau oddi ar y safle.

11. Cymwysterau ac Asesiadau Dysgwyr

Mae cyswllt effeithlon ac effeithiol yn hanfodol pan fydd dysgwyr ag anghenion gofal iechyd yn wynebu asesiadau, gan gynnwys rheiny sy'n sefyll arholiadau mewn ysbyty neu gartref. Mae cyswllt rhwng yr ysgol a'r athro ysbyty neu'r athro cartref yn bwysig iawn, yn enwedig lle mae'r dysgwyr yn symud o'r ysgol neu gartref i'r ysbyty yn rheolaidd.

Gall cyrff dyfarnu wneud trefniadau arbennig ar gyfer dysgwyr ag anableddau ac anawsterau dysgu parhaol neu hirdymor neu anableddau a salwch dros dro, sy'n sefyll arholiadau cyhoeddus megis TGAU neu lefel A. Dylid cyflwyno cais am drefniadau arbennig gan ysgolion i'r cyrff dyfarnu cyn gynted â phosibl.

Mae canllawiau llawn ar yr amrywiaeth o drefniadau arbennig sydd ar gael a'r gweithdrefnau ar gyfer gwneud ceisiadau yng nghylchlythyron y Cyd-gyngor Cymwysterau Addasiadau ar gyfer ymgeiswyr ag anableddau ac anawsterau dysgu (2016) ac Arweiniad i'r broses ystyriaeth arbennig (2016), sydd ill dau ar gael ar wefan y Cyd-gyngor Cymwysterau:

<https://www.jcq.org.uk/exams-office/access-arrangements-and-special-consideration/regulations-and-guidance>

Dylid seilio addasiadau neu amser ychwanegol ar gyfer dysgwyr sy'n dilyn y Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol ar arfer ystafell ddosbarth arferol ar gyfer anghenion penodol. Disgwylir i athrawon ddefnyddio eu barn broffesiynol i gefnogi dysgwyr. Rhoddir arweiniad yn y llawlyfr cyfredol Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol – llawlyfr gweinyddu profion.

12. Addysg Heblaw yn yr Ysgol (EOTAS)

O ran dysgwyr nad yw'n gallu mynychu ysgol Gwenffrwd oherwydd ei anghenion gofal iechyd, dylid canfod ei anghenion addysgol, a dylai dderbyn cymorth addysgol yn gyflym fel ei fod yn parhau i gael addysg addas.

Yn achos absenoldeb byr (sy'n debygol o bara am lai na 15 niwrnod ysgol), bydd ysgol Gwenffrwd yn darparu gwaith i'w gwblhau adref, os yw cyflwr y dysgwr yn caniatáu hynny, ac rhoi cymorth i'r dysgwr ddal i fyny ar ôl iddo ddychwelyd.

Bydd Cyngor Sir y Fflint yn gwneud trefniadau ar gyfer dysgwyr mewn achosion lle mae'n amlwg bod y dysgwr yn debygol o fod yn absennol o'r ysgol am gyfnod sylweddol, e.e. mwy na 15 diwrnod ysgol yn olynol neu'n ystod blwyddyn academaidd. Bydd Cyngor Sir y Fflint yn darparu cymaint o wersi ag y mae cyflwr y dysgwr yn eu caniatáu, ac sydd o fudd, gan ystyried yr hyn sy'n addas i'r dysgwr. Rhwir ystyriaeth i ddysgwr sydd ar gwrs sy'n arwain at gymwysterau.

Lle caiff absenoldebau eu rhagweld neu eu bod yn hysbys ymlaen llaw, dylai cyswllt agos rhwng yr ysgol a'r awdurdod lleol alluogi i'r gwasanaeth EOTAS gael ei ddarparu o ddechrau'r absenoldeb.

Gall dysgwyr sydd ag anghenion gofal iechyd cymhleth gael eu rhyddhau o'r ysbyty gyda chynllun gofal ysgrifenedig. Pan fydd hyn yn digwydd, dylai'r cynllun gofal ysgrifenedig gael ei integreiddio i mewn i unrhyw CIU.

13. Cludiant Ysgol

Mae dyletswyddau statudol ar awdurdodau lleol, penaethiaid a chyrrff llywodraethu mewn perthynas â dysgwyr yn teithio i'r man lle y maent yn derbyn eu haddysg neu hyfforddiant.

Mewn rhai amgylchiadau, efallai y bydd angen i Gyngor Sir y Fflint drefnu cludiant o'r cartref i'r ysgol ar gyfer dysgwr, neu ddarparu hebryngwyr sydd wedi eu hyfforddi'n briodol ar gyfer teithiau o'r fath i hwyluso presenoldeb dysgwr.

Nodir gwybodaeth ac arweiniad ar hyn yn y ddogfen Canllawiau ar Ddarpariaethau Statudol Teithio gan Ddysgwyr a Chanllawiau Gweithredol (2014) y gellir ei ganfod drwy ddefnyddio'r ddolen isod:

<http://gov.wales/topics/educationandskills/allsectorpolicies/learner-travel/?lang=en>

14. Arfer Annerbyniol

Nid yw'n arfer derbyniol i:

- atal dysgwyr rhag mynychu ysgol oherwydd eu hanghenion gofal iechyd, oni bai y byddai mynychu'r lleoliad yn debygol o achosi niwed i'r dysgwr neu eraill
- atal dysgwyr rhag cael mynediad at eu hanadlwyr neu feddyginiaeth eraill yn hawdd, na'u rhwystro rhag cymryd eu meddyginiaeth pan a lle bo angen
- cymryd yn ganiataol bod pob dysgwr â'r un cyflwr angen yr un driniaeth
- anwybyddu barn y dysgwr neu eu rhieni, neu anwybyddu tystiolaeth neu farn gofal iechyd (er y gall y safbwyntiau hyn gael ei ymholi a safbwyntiau ychwanegol eu ceisio yn brydlon)
- anfon dysgwyr ag anghenion gofal iechyd gartref yn aml neu eu hatal rhag aros ar gyfer gweithgareddau arferol, gan gynnwys cinio, oni bai fod hyn wedi ei bennu'n addas yn eu CIU

- anfon dysgwr sy'n mynd yn sâl neu sydd angen cymorth i ystafell feddygol neu brif swyddfa heb gwmni neu gyda rhywun sydd ddim yn gallu eu monitro yn iawn
- cosbi dysgwr am eu cofnod presenoldeb os bydd yr absenoldeb yn gysylltiedig â'u hanghenion gofal iechyd. Ni ddylid defnyddio 'absenoldeb awdurdodedig' gan gynnwys apwyntiadau gofal iechyd, amser teithio i'r ysbyty neu i apwyntiad nac amser adfer rhag triniaeth neu salwch i gosbi dysgwr mewn unrhyw ffordd. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i, gymryd rhan mewn gweithgareddau, teithiau neu wobrwyon lle mae cofnodion presenoldeb yn rhan o'r cymhelliant
- gwneud cais am addasiadau neu amser ychwanegol ar gyfer dysgwr yn hwyr. Dylid gwneud cais amdanynt mewn da bryd. Dylid hefyd rhoi ystyriaeth i addasiadau neu amser ychwanegol sydd ei angen mewn ffug arholiadau neu brofion eraill
- atal dysgwyr rhag yfed, bwyta neu gymryd seibiant toiled neu seibiant arall pryd bynnag sydd ei angen er mwyn rheoli eu hanghenion gofal iechyd yn effeithiol
- ei gwneud yn ofynnol i rieni, neu fel arall gwneud iddynt deimlo rheidrwydd arnynt, i fynychu'r ysgol, taith neu weithgaredd arall oddi ar y safle i roi meddyginiaeth neu ddarparu cymorth gofal iechyd i'r dysgwr, gan gynnwys materion mynd i'r toiled
- disgwyl neu achosi i riant roi'r gorau i'w gwaith neu ymrwymadau eraill oherwydd bod yr ysgol yn methu â chefnogi anghenion gofal iechyd dysgwr
- gofyn i ddysgwr adael y dosbarth neu weithgaredd os oes angen iddynt weinyddu meddyginiaeth nad yw'n bersonol neu fwyta bwyd yn unol â'u hanghenion iechyd
- atal neu greu rhwystrau diangen i gyfranogiad dysgwr mewn unrhyw agwedd ar eu haddysg, gan gynnwys teithiau, e.e. drwy fynnu bod rhiant i fynd gyda'r dysgwr.

15. Trefniadau Yswiriant

Bydd y corff llywodraethu'n sicrhau bod lefel briodol o yswiriant yn ei le i gwmpasu gweithgareddau'r lleoliad wrth gefnogi dysgwyr ag anghenion gofal iechyd. Dylai lefel yr yswiriant adlewyrchu'n briodol lefel y risg. Efallai y bydd angen trefnu yswiriant ychwanegol ar gyfer rhai gweithgareddau, e.e. gweithgareddau oddi ar y safle ar gyfer dysgwyr ag anghenion penodol.

16. Y Weithdrefn Gwynion

Os nad yw'r dysgwr neu'r rhiant yn fodlon gyda threfniadau 'r ysgol o ran gofal iechyd, mae ganddynt hawl i wneud cwyn. Dylech gyfeirio at Y DREFN GWYNO gan Glerc y Llywodraethwyr drwy swyddfa'r ysgol.

17. Monitro

Bydd y polisi hwn yn cael ei adolygu'n flynyddol gan y pennaeth, y staff a'r llywodraethwyr, neu os ceir unrhyw newidiadau mewn deddfwriaeth, neu yng ngolau newidiadau mewn arferion gweithio. Gall bod angen adolygu CIU yn aml yn dibynnu ar yr angen o ran gofal iechyd - dylai hyn gynnwys pob rhanddeilydd allweddol gan gynnwys, lle y bo'n briodol, y dysgwr, rhieni, gweithwyr proffesiynol ym maes addysg ac iechyd a chyrrff perthnasol eraill.

Datganiad:

Cymeradwyr gan y CORFF LLYWODRAETHOL: Tymor yr Hydref 2021

Llofnod: *Ficna Lambrecht* (Cadeirydd y Llywodraethwyr)

18. Cyfeiriadau

- Llywodraeth Cymru: Canllawiau Statudol: Cefnogi Dysgwyr ag Anghenion Gofal Iechyd. Canllawiau. Llywodraeth Cymru 215/2017.
- Llywodraeth Cymru: Templed – Polisi Anghenion Gofal Iechyd 2017
- Llywodraeth Cymru: Templedi Anghenion Gofal Iechyd 2017
- Polisi Enghreifftiol Rheoli Anghenion Gofal Iechyd Cyngor Sir Ddinbych 2017
- Department for Education: Supporting pupils at school with medical conditions
- Statutory guidance for governing bodies of maintained schools and proprietors of academies in England April 2014
- Department for Education: Templates Supporting pupils with medical conditions Mai 2014

19. Atodiad - Atodiad 1 Cysylltu â'r Gwasanaethau Brys

Atodiad 1

Cysylltu â'r Gwasanaethau Brys

Gwneud cais am Ambiwllans

Ffoniwch **999**, gofynnwch am ambiwlans, a byddwch yn barod gyda'r wybodaeth ganlynol lle bo hynny'n bosibl.

1. Rhowch eich rhif ffôn.
2. Rhowch eich lleoliad fel a ganlyn YSGOL GWENFFRWD, Stryd Chwitffordd, Treffynnon CH87NJ
3. Dywedwch mai'r cod post yw [CH* 7NJ].
4. Rhowch yr union lleoliad yn yr ysgol [].
5. Rhowch eich enw.
6. Rhowch enw'r dysgwr a disgrifiad byr o symptomau.
7. Rhowch wybod i'r Ganolfan Ambiwllans pa fynedfa sydd orau a dywedwch y bydd rhywun yn cwrdd â'r criw ac yn mynd â nhw i [enw'r lleoliad].

8. Peidiwch â rhoi'r ffôn i lawr nes bod y wybodaeth wedi cael ei hailadrodd yn ôl.
9. Siaradwch yn glir ac yn araf a byddwch yn barod i ailadrodd gwybodaeth os gofynnir i chi wneud hynny.
10. Rhowch gopi o'r ffurflen wedi ei llenwi i griw yr ambiwlans